

Thema: Zussen en broers

Hee, ik ben er ook nog!

Wie opgroeit in een gezin met een broer of zus die intensieve zorg nodig heeft, loopt later meer kans dan andere kinderen op problemen in studie, werk en relaties. Daar staat tegenover dat er ook opvallend veel 'brussen' (broers en zussen) zijn, die zich juist bovengemiddeld goed ontwikkelen.

Bij de laatste groep zijn eigenschappen als volwassenheid, open staan voor anderen en anders zijn, geduld en doorzettingsvermogen opvallend vaak aanwezig. Een zorgintensieve broer of zus beïnvloedt niet alleen de jeugd, maar vaak ook het latere leven van gezinsleden. En dat kan zowel in positieve als in negatieve zin zijn.

Deze conclusie komt uit een internationaal onderzoek naar brussen en was voor het Nederlands Jeugdinstuut aanleiding voor een aanvullende quickscan naar de ondersteuningsbe-

Baalderborg Groep en de zus van Wolter (53), die als cliënt bij De Zwarte Schuur werkt. "Ik moet er wel bijzeggen dat wij thuis met negen kinderen waren. Iedereen had dus taken te doen. Wolter net zo goed als de anderen, daar maakten mijn ouders heus geen onderscheid in. Ons gezin was verdeeld in de 'oudere' en 'jongere' kinderen. Wolter was de oudste van de jongeren, ik kwam daarna. Ik deelde een slaapkamer met hem en een jongere broer. De plek in het gezin heeft denk ik wel verschil gemaakt over hoe we tegen

plaagd als de rest; geen uitzonderingspositie. Zeker voor die tijd waren mijn ouders behoorlijk vooruitstrevend. Ik weet inmiddels maar al te goed dat het vroeger vaak anders ging. De broer van een cliënt vertelde me dat hij tot zijn 14e niet eens wist dat hij nog een broer had. Die bleek al die tijd in een instelling te wonen en daar werd met de andere kinderen helemaal niet over gesproken. Dat vond ik onthutsend. Ik moet er niet aan denken dat wij Wolter helemaal niet hadden gekend als broer."

Andere emoties

Kinderen die opgroeien met een broer of zus met een beperking ervaren vaker emoties die leeftijdsgenoten niet of minder hebben: boosheid, jaloezie, schaamte. Ze voelen zich soms eenzaam, geïsoleerd of achtergesteld. "Dat laatste herken ik wel een beetje, tenminste: van toen we nog klein waren," vertelt Marissa van de Belt (21). "Ik begreep niet waarom mijn broer Patrick met dingen weg kwam, die ik niet mocht. En ja, als Patrick veel aandacht vroeg en kreeg, dacht ik soms: Hee, ik ben er ook nog!"

Marissa is de jongere zus van Richard en Patrick (26), die het syndroom van Down heeft. Patrick werkt bij de Wijkboerderij in Baalder

Ik begreep niet waarom mijn broer met dingen weg kwam die ik niet mocht

hoeft van kinderen die opgroeien met een zorgintensieve broer of zus.

Karin Leemhuis kan zowel beroepsmatig als privé over het onderwerp meepraten. Zij is teamleider bij de

Wolter aankijken. Degenen die ná hem kwamen gaan gewoner met hem om dan de ouderen. Voor hen is Wolter meer 'anders', terwijl wij niet beter weten. Hij werd net zo goed ge-

Truida Buchner en Riek Breukelman

en woont sinds maart bij De Oldenburg. Zelf woont Marissa nog bij haar ouders en volgt ze de opleiding Maatschappelijk werk & dienstverlening.

Mep verkocht

“Ik kan me niet herinneren dat ik me ooit voor Patrick heb geschaamd, ik vond het wel vervelend als mensen naar hem staarden of wezen. Niet voor mezelf, voor hem. Dan dacht ik: Wat heb je nu te kijken, als je iets van hem wilt weten, vraag het ‘m dan! En uitschelden voor

‘mongool’ was helemaal uit den boze; daar werd ik vreselijk kwaad om. Mijn broer Richard heeft ooit iemand die dat deed een mep verkocht, hoewel Patrick er zelf niet om maalt. Mongool als scheldwoord zegt hem gelukkig niets. Of mijn opleidingskeuze direct te maken heeft met Patrick weet ik eigenlijk niet. Ik herken me wel in een aantal karaktereigenschappen die uit dat brussenonderzoek naar voren komen: geduld, verantwoordelijkheidsgevoel en interesse in mensen die anders zijn. Dat zal heus wel

voortkomen uit het feit dat ik vroeger ook op Patrick paste, hoewel hij vijf jaar ouder is dan ik. Het is vooral voor mijn ouders wel wennen nu hij uit huis is. Er valt toch veel praktische zorg weg. In hoeverre Patrick bepalend is voor mijn toekomst? Goeie vraag. We hebben al wel vastgelegd dat Richard later zijn bewindvoerder zal worden en daarna kom ik. Maar als je me vraagt of ik ooit zal emigreren of een leven kan leiden ver van Patrick... Daar heb ik nog nooit zo over nagedacht. Waarschijnlijk niet.”